

Záznam zo zasadnutia Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

**Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Bratislava,
17. apríla 2013, 13.00 hod., miestnosť č. 117**

Prítomní (vrátane zúčastnených v zastúpení): vid' podľa prezenčnej listiny

Ospravedlnení:

Ján Richter - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Peter Báňas - Ministerstvo spravodlivosti SR; Zuzana Jusková – Združenie SK8; Božena Kováčová - Združenie miest a obcí Slovenska; Eva Madajová - zástupkyňa skupiny organizácií osôb s chronickými ochoreniami; Katarína Pisečná - zástupkyňa skupiny organizácií osôb s telesným postihnutím; Daniela Pochybová - Konfederácia odborových zväzov; Marta Gajdošíková – Rozhlas a televízia Slovenska;

Program rokovania:

1. Informácia o priebehu a záveroch deviateho zasadnutia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť zo dňa 15. apríla 2013 a o príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike
2. Prerokovanie záverov pracovnej skupiny Výboru pre deti a mládež za účelom posúdenia spôsobu riešenia verejnej ochrany práv detí s prihliadnutím na riešenie verejnej ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím
3. Správa o stave plnenia ustanovení zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov týkajúcich sa televízneho vysielania programov sprevádzaných skrytými alebo otvorenými titulkami a v posunkovej reči pre nepočujúcich a sprevádzaných hlasovým komentovaním pre nevidiacich
4. Informácia o postupe prác na tvorbe Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím
5. Rôzne

Otvorenie

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím a predseda Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR (ďalej len „podpredseda Výboru“) – v úvode privítal všetkých zúčastnených, otvoril zasadnutie Výboru a prítomných informoval, že je poverený ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a predsedom Výboru vedením zasadnutia, vzhľadom na jeho neprítomnosť z dôvodu kolidujúcich pracovných povinností. Následne pristúpil ku kontrole uznášaniaschopnosti Výboru. Skonštatoval, že v súlade so štatútom Výboru je prítomná nadpolovičná väčšina členov, z čoho vyplýva, že je Výbor uznášaniaschopný. Prítomných oboznámil s programom zasadnutia a vyzval ich k doplneniu programu do bodu rôzne. Následne prítomní program jednohlasne odsúhlasili.

Kontrola plnenia uznesení

Mária Homolová, tajomníčka Výboru

Prítomných oboznámila s odpočtom plnenia úloh vyplývajúcich z uznesení Výboru prijatých na zasadnutí Výboru dňa 4. februára 2013. Konštatovala splnenie úloh v stanovených lehotách a priebežné plnenie plynúcich úloh.

1. Informácia o priebehu a záveroch deviateho zasadnutia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť zo dňa 15. apríla 2013

Peter Klenovský, riaditeľ odboru ľudských práv, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Ospravedlnil neprítomnosť generálnej riaditeľky sekcie právnej a konzulárnej Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a tajomníčky Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej „Rada“), ktorá sa z dôvodu naliehavých pracovných povinností nemohla zúčastniť na zasadnutí Výboru. Následne prítomných informoval o záveroch deviateho zasadnutia Rady, ktoré sa uskutočnilo dňa 15. apríla 2013 nasledovne:

- Rada vzala na vedomie informácie o záveroch zasadnutí výborov Rady
- Rada jednomyseľne schválila Štatút Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie
- Rada schválila Dodatok č. 2 k Štatútu Výboru pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania. Predkladateľ materiálu, podpredseda Rady a minister školstva, vedy, výskumu a športu SR bol prostredníctvom štátneho tajomníka požiadaný o úpravu formulácií rodovo citlivého jazyka v texte dodatku a o opätovné zaslanie upravenej verzie predsedovi Rady.
- Rada jednomyseľne schválila plán svojej činnosti na rok 2013
- Rada prijala uznesenie č. 65 k Predbežnému stanovisku Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení rodovej vyváženosti medzi nevykonnými riadiacimi pracovníkmi spoločností kótovaných na burze a súvisiacich opatreniach, ktorým sa stotožnila s uznesením Výboru pre rodovú rovnosť. Nositeľom úlohy B.1. je vecný gestor, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorého predseda Rady požiadal o zabezpečenie prípravy a predloženia súvisiaceho materiálu na rokovanie vlády SR, v ktorom oznámi, že Rada podporila nesúhlasné stanovisko Výboru pre rodovú rovnosť
- Predkladateľka vzala späť materiál týkajúci sa registrácie prostriedkov pre liekové prerušenie tehotenstva, bola vyzvaná, aby ho predložila na najbližšie rokovanie Rady po dopracovaní. V medzisesionálnom období bolo odporúčané viesť odbornú diskusiu na túto tému s Ministerstvom zdravotníctva SR za účasti zástupkyň Výboru pre rodovú rovnosť a expertiek a expertov v predmetnej oblasti
- Rada prijala uznesenie k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady SR č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Rada prijala uznesenie k návrhu procesu tvorby Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR. Základné uznesenie bolo predložené predsedom Rady. Následne bolo dopracované priamo na zasadnutí Rady v kontexte návrhu predloženého splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Filipom Vagačom. Upozornil členov a členky Výboru na harmonogram plnenia úloh, pretože je potrebné obratom pristúpiť k plneniu uznesenia vlády SR č. 479/2012 a v termíne do 22. apríla 2013 majú jednotlivé výbory určiť dvoch zástupcov do koordinačnej pracovnej skupiny, ktorá bola Radou vlády vytvorená a ktorá bude zodpovedať za celý proces a prípravu stratégie ľudských práv. Každý výbor by mal nominovať jedného zástupcu za štátnu správu a jedného zástupcu za mimovládne organizácie.

- Rada uznesením vzala na vedomie právnu analýzu inštitútu straty štátneho občianstva SR nadobudnutím občianstva iného štátu na základe výslovného prejavu vôle, predloženú Ministerstvom vnútra SR.
- Rada uznesením jednomyselne schválila Vyhlásenie k Medzinárodnému dňu boja za odstránenie rasovej diskriminácie
- Rada uznesením jednomyselne schválila Dodatok č. 2 k rokovaciemu poriadku Rady.
- Rada uznesením schválila Vyhlásenie k spolužitiu väčšiny a menšín v SR. Predkladateľovi materiálu, nezávislému expertovi p. Petőczovi, bolo uložené dopracovať súvisiacu časť materiálu (predkladaciu správu) v kontexte schváleného upraveného uznesenia a upraveného materiálu, predloženého predkladateľom priamo na zasadnutí Rady a upravené verzie zaslať sekretariátu Rady
- Rada uznesením jednomyselne schválila Vyhlásenie k pripravovanému „Memoriálu mučeníka Jozefa Tisa“, so zapracovaním návrhov nezávislých expertov Rady
- V rámci bodu rôzne Rada vzala na vedomie informáciu podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR o stave prípravy ratifikácie Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o procedúre oznámení.
- V rámci bodu rôzne Rada vzala na vedomie informáciu podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR o spoločnom posudzovaní Východiskových správ SR k Opčnému protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa a o účasti detí v ozbrojených konfliktoch a k Opčnému protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii a o prerokovaní 9. a 10. periodickej správy SR k Medzinárodnému dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR pripraví k obom posudzovaniam materiál na rokovanie vlády SR do leta 2013.
- V rámci bodu rôzne Rada vzala na vedomie informácie podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR o návšteve riaditeľa Agentúry EÚ pre základné práva na Slovensku; o výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2013 s názvom Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd a o realizovanom projekte Rovnosť v slovenskej realite – Prekonávanie inštitucionálnych bariér v uplatňovaní princípu rovného zaobchádzania zvyšovaním potenciálu pre mainstreaming rovnosti.
- V rámci bodu rôzne Rada vzala na vedomie informáciu ministra spravodlivosti SR o prebiehajúcich rokovaní na základe úlohy z uznesenia rady č. 54 zo dňa 17. októbra 2012 k Informácii o činnosti Slovenského národného strediska pre ľudské práva za rok 2011. Ministerstvo spravodlivosti SR predloží na najbližšie zasadnutie Rady správu o výsledkoch auditu.
- V rámci bodu rôzne Rada vzala na vedomie informáciu ministra spravodlivosti SR o novele tzv. antidiskriminačného zákona. Informácia o stave prípravy ratifikácie

Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu bude zaslaná členom Rady ihneď po doručení zo strany predkladateľa.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Podakoval za informácie a zdôraznil, že je potrebné, aby členovia Výboru nominovali do pracovnej skupiny Rady pre koordináciu a prípravu celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR zástupcu za mimovládny sektor a zástupcu štátnej správy. Pripomenul, že návrh celoštátnej stratégie by mal byť predložený do vlády v septembri roku 2013. Informoval, že už niekoľko týždňov prebieha diskusia medzi členmi Rady a bol vytvorený redakčný tím pre tvorbu celoštátnej stratégie. Členovia Rady mali možnosť prihlásiť sa v prípade záujmu o spoluprácu. Do redakčného tímu boli nominovaní zástupcovia rezortov a odborných inštitúcií. Informoval, že ako jediný zástupca osôb so zdravotným postihnutím v Rade sa stal členom redakčného tímu.

Kvetoslava Repková, zástupkyňa Inštitútu pre výskum práce a rodiny - informovala, že na zasadnutí Výboru pre seniorov sa taktiež diskutovala otázka, cez aký kľúč nominovať zástupcu pre seniorov do redakčného tímu pre prípravu celoštátnej stratégie. Uviedla, že celoštátna stratégia bude strešný dokument, pod ktorým o jednu úroveň nižšie budú národné stratégie, národné akčné plány, národné programy pre jednotlivé agendy (napr. Národný program aktívneho starnutia; Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím). Informovala, že na zasadnutí Výboru pre seniorov bola prijatá úvaha, že by bolo veľmi dobré, aby tieto o jednu úroveň nižšie dokumenty boli koordinované, resp. subsumované do Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR a preto bola vyslovená idea, že by bolo vhodné, aby bol do redakčného tímu pre tvorbu celoštátnej stratégie nominovaný zástupca, ktorý sa bude priamo podieľať na spracovaní Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, tak, aby tieto dva dokumenty na rozličnej úrovni sa vzájomne ovplyvňovali a subsumovali.

Daniela Kuhnová, zástupkyňa Ministerstva kultúry SR – uviedla, že je potrebné nominácie premyslieť tak, aby za štátnu správu neboli v redakčnom tíme duplicitne zastúpení odborníci na oblasť zdravotného postihnutia, aby títo ľudia nemali viacnásobné úlohy z rôznych oblastí.

Záver: Výbor vzal na vedomie informáciu o priebehu a záveroch ôsmeho zasadnutia Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť zo dňa 15. apríla 2013 a o príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike.

Výbor (v zmysle uznesenia Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť č. 67 zo dňa 15. apríla 2013 prijatého k Návrhu procesu tvorby Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR) nominoval do pracovnej skupiny Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť pre koordináciu a prípravu celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR za mimovládny sektor Ľubicu Vyberalovú - členku Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím a za štátnu správu Jána Gaburu - hlavné kontaktné miesto pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, sekcia sociálnej a rodinnej politiky Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 28 zo dňa 17. apríla 2013

2. Prerokovanie záverov pracovnej skupiny Výboru pre deti a mládež za účelom posúdenia spôsobu riešenia verejnej ochrany práv detí s prihliadnutím na riešenie verejnej ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR - prítomných informovala, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR predkladá na rokovanie Výboru materiál „Závery pracovnej skupiny Výboru pre deti a mládež za účelom posúdenia spôsobu riešenia verejnej ochrany práv detí s prihliadnutím na riešenie verejnej ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím“ na základe podnetu, ktorým je uznesenie Výboru pre deti a mládež zo dňa 14. februára 2013, kedy sa riešila otázka verejnej ochrany práv detí a k nim bola pripojená aj otázka riešenia verejnej ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím. Uviedla, že táto pracovná skupina bola zriadená predsedom Výboru pre deti a mládež – ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Pracovná skupina sa stretla viackrát a jej výsledky a závery sú uvedené v materiáli a úzko súvisia s návrhom uznesenia.

Prítomných informovala, že členovia pracovnej skupiny:

- sa jednohlasne zhodli na alternatívne riešenie konštituovaním samostatnej inštitúcie zriadenej zákonom

- navrhujú, aby prípravu návrhu zákona prevzalo na seba Ministerstvo práce, sociálnych vecí rodiny SR v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

- navrhujú, aby pracovná skupina zriadená na základe uznesenia výboru č. 26 zo 14. februára 2013 bola poverená prípravou návrhov vecných riešení verejnej ochrany práv detí a osôb so zdravotným postihnutím, to znamená aby bol zmenený jej mandát, aby pokračovala vo svojom zložení, pripravovala návrh vecných riešení a zároveň bola doplnená o dvoch ďalších členov výboru. Následne informovala o doterajšom zložení pracovnej skupiny.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru – odporučil, aby bola pracovná skupina premenovaná na „pracovnú skupinu pre prípravu návrhov riešení verejnej ochrany práv detí a verejnej ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím“, pretože sa jedná o návrh, ktorý sa týka obidvoch výborov. Zároveň informoval, že z diskusie v pracovnej skupine vyplynulo, že by sa malo jednať o dvoch komisárov, ktorí by pôsobili nezávisle za jednotlivé kategórie a zároveň je v materiáli rezerva pre prípad, ak by vznikla potreba pre iný špecifický prístup, kedy bude možné riešenie ďalej rozšíriť podobným spôsobom. Uviedol, že bude potrebné stanoviť hranice medzi terajšou verejnou ochrankyňou práv, ktorá má v kompetencii základné ľudské práva a Slovenským národným strediskom pre ľudské práva, pretože ani jedna z týchto autorít sa špeciálne nezaobrá práve otázkami detí alebo osôb so zdravotným postihnutím a preto vznikla táto potreba. Vyzval prítomných, aby nominovali dvoch členov Výboru do pracovnej skupiny.

Záver: Výbor odporučil predsedovi Výboru zabezpečiť zmenu mandátu pracovnej skupiny na pracovnú skupinu pre prípravu návrhov riešení verejnej ochrany práv detí a verejnej ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečiť doplnenie členov pracovnej skupiny dvomi členmi Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím. V zmysle uvedeného, výbor nominoval do pracovnej skupiny Ivetu Mišovú a Tibora Kőbőla.

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 29 zo dňa 17. apríla 2013

3. Správa o stave plnenia ustanovení zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov týkajúcich sa televízneho vysielania programov sprevádzaných skrytými alebo otvorenými titulkami a v posunkovej reči pre nepočujúcich a sprevádzaných hlasovým komentovaním pre nevidiacich

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru – pripomenul, že na základe uznesenia Výboru č. 27 zo dňa 4. februára 2013 bola požiadaná Rada pre vysielanie a retransmisiu o predloženie správy o stave plnenia ustanovení zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov týkajúcich sa televízneho vysielania programov sprevádzaných skrytými alebo otvorenými titulkami a v posunkovej reči pre nepočujúcich a sprevádzaných hlasovým komentovaním pre nevidiacich. Následne udelil slovo pani Margite Cafikovej - vedúcej programového odboru Rady pre vysielanie a retransmisiu.

Margita Cafiková - vedúca programového odboru Rady pre vysielanie a retransmisiu - vzhľadom na to, že členovia Výboru dostali k dispozícii podrobnú správu Rady pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „RVR“) o výsledkoch kontroly dodržiavania § 18 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov, už neuvádzala podrobnosti a výsledky kontroly zo správy. Zamerala sa na informáciu, týkajúcu sa spôsobu overovania štatistických údajov, ktoré sú vysielatelia povinní RVR poskytovať. Problém vidí v tom, že takýto monitoring je veľmi časovo náročná kontrola vzhľadom na kapacitné a technické možnosti RVR. Druhým nemenej podstatným problémom je získavanie podkladov od vysielateľov. Zákon č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii neobsahuje také ustanovenie, ktoré by stanovovalo vysielateľovi poskytnúť podklady k štatistickým údajom ohľadne multimodálneho vysielania. Jediné podklady, ktoré môže RVR od vysielateľa žiadať je záznam vysielania a štatistika. Možnosť nápravy vidí v legislatívnej zmene. Informovala o možnosti úpravy zákona tak ako je to pri európskej produkcii, kde má vysielateľ povinnosť poskytovať na požiadanie údaje potrebné na kontrolu plnenia daných povinností. Pripomenula však, že realizácia zmeny legislatívy nie je v kompetenciách RVR.

V závere informovala, že RVR napriek komplikovaným možnostiam uskutoční v tomto polroku v rámci svojich kapacitných možností kontrolu príslušných ustanovení zákona týkajúcich sa multimodálneho vysielania, s kontrolou sa už začalo, po spracovaní budú výsledky predložené na rokovanie RVR a to najneskôr na júlovom zasadnutí.

Michal Hefty - zástupca skupiny organizácií osôb so sluchovým postihnutím - súhlasil s tým, že štatistika nezodpovedá realite údajov. Uviedol, že sleduje titulkové programy, niektoré titulky vo vysielaní nie sú, iné padajú, alebo sú nekvalitné, nie sú pravidelné alebo sa nevysielajú vôbec. V programe sú zaznamenané, ale v televíznom vysielaní chýbajú. Bolo by potrebné, aby sa vytvoril kontrolný systém, aby táto povinnosť vychádzala zo zákona a aby boli na základe neplnenia zákona uložené aj reálne pokuty v prípade neplnenia tejto povinnosti. V zákone je stanovené, koľko percent titulkov by sa malo vysielat' denne, považuje za zvláštne, že sa do toho započítavajú aj otvorené a skryté titulky. Otvorené titulky nie sú vhodne prispôbené potrebám nepočujúcich. Nie je ich možné podľa jeho názoru považovať za titulky pre nepočujúcich. Bolo by žiadúce, aby sa jasne stanovili pravidlá započítavania, aby to boli titulky pre nepočujúcich a nie otvorené titulky. Aby boli titulky pre nepočujúcich jasne definované.

Margita Cafíková - vedúca programového odboru Rady pre vysielanie a retransmisíu odporučila obrátiť sa na orgány a inštitúcie, ktoré by mohli realizovať zmenu v zákone. Ponúkla nápomocnosť zo strany RVR pri úprave príslušného ustanovenia zákona.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru – doplnil, že Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska sa snažila komunikovať s hlavnými vysielateľmi JOJ a Markíza na viacero urgencií, dopisov, emailov zareagovala jedine Markíza, ktorá už uvádza v programoch, ktoré dodáva označenie AD audiodescriptions. Vôbec nereagujú televízie JOJ a RTVS. Uviedol, že je problém aj s komentovaným vysielaním, sú to náročné procesy a technológie. Zákon o digitálnom vysielaní ukladá prevádzkovateľom multiplexov, že musia prenášať multimodálne služby. To znamená, že ak niekto vysielal titulky alebo komentár, tak prenosová cesta musí existovať a musí to prenášať. Čo sa týka koncových vysielateľov – káblové televízie a pod., nie je tam žiadne ustanovenie, či musia alebo nemusia. Je tam technický problém, lebo môžu využívať rôzne technológie a závisí od toho, o aké prijímače sa jedná. Čo sa týka komentovaného vysielania, dá sledovať na televíznych prijímačoch, ktoré sú digitálne. Tento problém treba začať riešiť tam, kde to zákon ukladá – u vysielateľov.

Záver: Výbor vzal na vedomie Správu o stave plnenia ustanovení zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii v znení neskorších predpisov týkajúcich sa televízneho vysielania programov sprevádzaných skrytými alebo otvorenými titulkami a v posunkovej reči pre nepočujúcich a sprevádzaných hlasovým komentovaním pre nevidiacich a s potešením skonštatoval, že Rada pre vysielanie a retransmisíu pristúpi k overovaniu reálnosti štatistických údajov vysielania multimodálnych služieb.

Výbor zároveň požiadal Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo kultúry SR a Telekomunikačný úrad SR o súčinnosť pri zabezpečení vysielania multimodálnych služieb

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 30 zo dňa 17. apríla 2013

4. Informácia o postupe prác na tvorbe Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím a informácia o zriadení hlavného kontaktného miesta pre vykonávanie Dohovoru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím

Nadežda Šebová, generálna riaditeľka sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V úvode informovala o zriadení hlavného kontaktného miesta pre vykonávanie Dohovoru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím. Uznesením vlády č. 103 z 20. februára 2013 bol schválený návrh na zriadenie hlavného kontaktného miesta pre vykonávanie Dohovoru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím. Za hlavné kontaktné miesto bolo určené Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. V jeho vnútornej štruktúre je to sekcia sociálnej a rodinnej politiky – odbor integrácie osôb so zdravotným postihnutím. Predstavila pracovníkov hlavného kontaktného miesta Luciu Záhorákovú a Jána Gaburu, ktorí pracujú na ministerstve od 15. marca 2013. Informovala, že v zmysle vyššie uvedeného uznesenia bolo uložené ostatným ústredným orgánom štátnej správy nominovať kontaktné osoby v rámci rezortu, s cieľom zabezpečenia spolupráce s hlavným kontaktným miestom pri realizácii činností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a medzirezortnej spolupráce.

Následne informovala o postupe prác na novom programovom dokumente, ktorým je Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím. Je prirodzené, že tento programový dokument bude vypracovaný v súlade s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím. Plánujú zriadiť pracovnú skupinu, ktorá bude zložená z kolegov z hlavného kontaktného miesta, z nominovaných osôb z ústredných orgánov štátnej správy, zo samosprávy a z mimovládneho sektora. Predpokladaný časový harmonogram prípravy Národného programu:

- do 30. apríla 2013 plánujú uzavrieť vytvorenie medzirezornej pracovnej skupiny;
- do konca augusta pracovná skupina pripraví samotný materiál, pretože úloha predloženia materiálu na rokovanie vlády je 30. septembra 2013.

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru následne požiadal o informáciu, kde budú zverejnené mená kontaktných osôb na sekundárnych kontaktných miestach na ministerstvách, aby mohli v prípade potreby kontaktovať jednotlivé osoby na ministerstvách.

Michal Krivošík – odbor integrácie osôb so zdravotným postihnutím, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – informoval, že mená, hlavné činnosti a sekundárne kontaktné miesta pre vykonávanie Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím budú zverejnené na web stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR po ukončení nominačného procesu.

Záver: Výbor vzal na vedomie informáciu o postupe prác na tvorbe Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím a o zriadení hlavného kontaktného miesta pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 31 zo dňa 17. apríla 2013

5. Rôzne – informácia o postupe pri rozhodovaní o žiadostiach o poskytnutie príspevku na osobnú asistenciu pre osoby so zdravotným postihnutím

Iveta Mišová, zástupkyňa skupiny organizácií osôb s mentálnym postihnutím - prítomných informovala, že je spolu s pani Vyberalovou poverená Združením na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, aby oslovili Výbor a informovali o situácii, ktorá sa týka odnímania peňažných príspevkov na osobnú asistenciu. Uviedla, že ich združeniu bolo zaslaných 6 kópií rozhodnutí, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách. Rozhodnutiami sa odnímajú peňažné príspevky na osobnú asistenciu viacerým osobám s mentálnym postihnutím a v jednom prípade nebol tento príspevok priznaný. Osobná asistencia bola týmto osobám priznaná v rokoch 2000 – 2003, pričom nové rozhodnutia boli vydané v priebehu roka 2012 – 2013. Poznamenala, že sa jedná o aktívnych a zamestnaných ľudí, alebo sú to klienti rehabilitačných stredísk. Jednalo sa o ľudí, ktorí osobnú asistenciu v plnej miere využívali a ktorým veľmi pomáhala. Obrátila sa na Výbor z dôvodu, že hlavnou argumentáciou úradu bolo, že tieto osoby nie sú schopné pre svoje mentálne postihnutie organizovať činnosť osobného asistenta a osobnou asistenciou by sa nedosiahol jej účel, aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít. Zarážajúce je v niektorých prípadoch aj to, že úrad vydal dva posudky, ale nenavrhol kompenzácie, resp. vo výroku uvádza,

že činnosť bude zabezpečovať mama, stará mama, príbuzní, bez ohľadu na to, či títo vôbec môžu, vládu a pod. V troch prípadoch je vec v odvolacom konaní, v jednom prípade druhostupňový orgán zamietol napadnuté rozhodnutie a potvrdil rozhodnutie Úradu práce v Malackách. Ďalej uviedla, že nemajú vedomosť, že by poskytovanie osobnej asistencie v prípade osôb s mentálnym postihnutím bolo porušovaním zákona, teda že by dochádzalo k neúčelnému vynakladaniu finančných prostriedkov. Títo ľudia odovzdávali pravidelne výkazy a predkladali ich príslušnému úradu. Ich názor je taký, že odňatie osobnej asistencie je zásahom do všetkých oblastí rodinného a spoločenského života dotknutého človeka a jeho rodiny. Podľa ich názoru si úrad zobral do svojej kompetencie, že sám posudzuje, či človek má spôsobilosť podpísať výkaz alebo nie, zvoliť si asistenta, t. j. človeka, ktorému dôveruje a cíti sa s ním príjemne a v konečnom dôsledku vykonať administratívne úkony – vyplniť tlačivo (dohodu alebo výkaz) pritom na takéto konanie ohľadom posudzovania schopnosti podpísať výkaz je oprávnený jedine súd. Podľa ich názoru v danom prípade dochádza zo strany úradu k zásahom do ochrany osobnosti garantovanej v Ústave SR. Keďže dôvodom úradu na priznanie, resp. nepriznanie, prípadne odňatie tohto príspevku je mentálne postihnutie, ide podľa nich o diskrimináciu tejto skupiny ľudí. Uviedla, že ak vychádza zo základnej filozofie zákona, ide o nerovnaké zaobchádzanie v porovnaní s inými ľuďmi, ktorí majú iný druh postihnutia a nevynímajúc aj rodinných príslušníkov. Je tu absolútne nevyrovnaná situácia, keď podľa úradu iní ľudia so zdravotným postihnutím majú právo na služby osobného asistenta, a druhý nie a to bez inej alternatívy. Pričom za alternatívu nepovažujú peňažný príspevok za opatrovanie, ktorý podľa ich názoru plní inú funkciu. Sú toho názoru, že tieto rozhodnutia sú v rozpore s čl. 12 a čl. 19 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, taktiež v rozpore so zákonom o rovnakom zaobchádzaní. Sú presvedčení, že cieľom zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia nie je vylúčenie osôb s mentálnym postihnutím z možnosti využívať služby osobnej asistencie.

Ľubica Vyberalová, zástupkyňa skupiny organizácií osôb s mentálnym postihnutím – uviedla, že sa ako zástupkyne skupiny organizácií osôb s mentálnym obrátili sa pred Výbor v zmysle čl. 4 štatútu z dôvodu, aby im pomohol vyriešiť túto nepriaznivú situáciu a požiadal Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny o písomné stanovisko k predloženým informáciám o postupe pri rozhodovaní o žiadostiach o poskytnutie príspevku na osobnú asistenciu pre osoby so zdravotným postihnutím.

Tibor Kőböl, zástupca skupiny organizácií osôb s telesným postihnutím – pripojil sa k tejto problematike z dôvodu, že v posledných mesiacoch sa sociálni poradcovia poskytujúci špeciálne sociálne poradenstvo klientom s ťažkým telesným postihnutím v Organizácii muskulárnych dystrofičiek v SR (agentúra osobnej asistencie) stretli u šiestich klientov s neodôvodneným odňatím peňažného príspevku na osobnú asistenciu. V jednom prípade so znížením rozsahu osobnej asistencie na polovicu. V posudkoch týchto klientov sa nachádzali všeobecné odôvodnenia typu: „klient nemá žiadne pracovné, vzdelávacie, rodinné aktivity“, pričom tieto tvrdenia sa rozchádzali so skutočnosťou, nakoľko všetci klienti spomínané aktivity mali, aj ich vykonávali, aj ich v posudzovacom procese riadne uvádzali. Napriek tomu bolo rozhodnuté o odňatí peňažného príspevku na osobnú asistenciu a navrhnutí príspevku na opatrovanie, pričom sa neskúmala skutočnosť, či s navrhnutím príspevku na opatrovanie klient súhlasí, či má vo svojom blízkom okolí takého rodinného príslušníka, ktorý by opatrovanie bol schopný a ochotný vykonávať. Zo spomínaných šiestich posudkov bolo päť vydaných Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách, jeden posudok vydal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava II. Vyjadrili znepokojenie nad

spôsobom posudzovania klientov s ťažkým zdravotným postihnutím na účely osobnej asistencie, nakoľko sa v posudzovacom procese neprihliadalo na ich skutočné potreby a v posudkoch sa neuvádzali pravdivé skutočnosti. Následok takéhoto konania mal pre klientov mimoriadne vážny dopad. Nakoľko odvolacie konanie trvalo niekoľko mesiacov (v jednom prípade osem mesiacov), počas tohto obdobia im nebol vyplácaný peňažný príspevok na osobnú asistenciu, čím došlo k vážnemu ohrozeniu potrieb osôb s rozsiahlym postihnutím, kedy im nemohla byť poskytovaná pomoc v takom rozsahu ako potrebovali, boli nútení sa kvôli vyplácaniu osobných asistentov zadĺžiť.

Na záver aj v mene predsedníčky Organizácie muskulárnych dystrofikov požiadal Výbor o pomoc pri prešetrovaní postupov úradov práce pri rozhodovaní o žiadostiach o poskytnutie príspevku na osobnú asistenciu pre osoby so zdravotným postihnutím.

Katarína Danihelová, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a posudkových činností Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny - prítomných informovala, že Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave zaznamenalo viacero podnetov týkajúcich sa postupu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách, pri rozhodovaní o žiadostiach o poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu pre osoby so zdravotným postihnutím. V nadväznosti na uvedené uskutočnili zástupcovia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny koncom februára 2013 na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách metodickú návštevu. Uviedla, že tento problém pocítili v rámci odvolacieho konania, kedy sa nevedeli vysporiadať s posudkami vydanými Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách, pretože nie sú pre nich preskúmateľné, z dôvodu, že neobsahujú odôvodnenia, ktoré viedli k nenavrnutiu alebo odňatiu počtu hodín osobnej asistencie. A tak Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny pristúpilo v rámci odvolacieho konania k tomu, že v mnohých prípadoch zasielajú naspäť Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Malackách rozhodnutia o odňatí peňažného príspevku na osobnú asistenciu pri opätovnom prehodnotení alebo nenavrnutí peňažného príspevku na osobnú asistenciu z dôvodu nepreskúmateľnosti. Informovala, že v tomto období je to markantné, pretože dochádza k opätovnému prehodnocovaniu osobnej asistencie po troch rokoch. Informovala, že Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave požiadalo Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Malackách, aby pri akejkoľvek manipulácii s už stanoveným rozsahom hodín osobnej asistencie posudok obsahoval konkrétne individuálne odôvodnenia a popis skutočností, ktoré viedli úrad k tomu, že vstupoval do rozsahu hodín osobnej asistencie. Zo spisovej dokumentácie by malo byť tiež zrejmé, či sa občan k rozhodnutiu vyjadril a aké vyjadrenia uviedol. Vyzvala prítomných, aby v prípade, keď sa stretnú s takýmito podnetmi, ich adresovali priamo Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, aby mohli jeho pracovníci postupovať v konkrétnych prípadoch. Na záver informovala, že v rámci postupu môže Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodnutia prvostupňových orgánov rušiť, alebo ich vrátiť naspäť, aby sa zástupcovia úradu k veci dovyjadrili, aby doplnili skutkový stav a informácie, ktoré v spisovej dokumentácii nie sú uvedené. Každý občan, ktorý nebol spokojný s rozhodnutím má možnosť využiť odvolanie, kde v druhostupňovom konaní sa nanovo preskúmava celá spisová dokumentácia. V odvolacom konaní potrebujú pracovníci Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny poznať skutočnosti, ktoré viedli prvostupňový úrad k rozhodnutiu. Občan má možnosť sa vyjadriť a uviesť svoje potreby. Zdôraznila, aby dotknutí občania využili proces druhostupňového - odvolacieho konania.

Záver: Výbor požiadal Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny o písomné stanovisko k predloženým informáciám o postupe pri rozhodovaní o žiadostiach o poskytnutie príspevku

na osobnú asistenciu pre osoby so zdravotným postihnutím. (dvaja zástupcovia Výboru sa zdržali hlasovania).

Ref: uznesenie Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím č. 32 zo dňa 17. apríla 2013

Branislav Mamojka, podpredseda Výboru

Podakoval sa prítomným za účasť a ukončil zasadnutie.

V Bratislave dňa 2. mája 2013

Zapísala:

Mária Homolová, v. r., tajomníčka Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

Za správnosť:

Janka Divincová, v. r., riaditeľka Spoločného sekretariátu Výborov

Schválil:

Branislav Mamojka, v. r., podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím

Príloha:

prezenčná listina